

Nr 8

Regeringens skrivelse till riksdagen med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1974;

beslutad den 7 augusti 1975.

Regeringen överlämnar till riksdagen enligt befogade utdrag ur regeringsprotokoll redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under 1974.

På regeringens vägnar

RUNE B. JOHANSSON

G. SIGURDSEN

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-08-07

Närvarande: statsrådet Johansson, ordförande, och statsråden Geijer, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén

Föredragande: statsrådet Sigurdsen

Skrivelse till riksdagen med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1974

I resolution 319 (1966) om förbindelserna med de nationella parlamenten uppmanar Europarådets rådgivande församling regeringarna att årligen lägga fram en rapport om verksamheten i Europarådets ministerkommitté inför sina parlament. Kungl. Maj:t har lämnat riksdagen sådana redogörelser för åren 1967—1973 (skr. 1968: 23, skr. 1969: 27, skr. 1970: 39, skr. 1971: 119, skr. 1972: 107, skr. 1973: 161, skr. 1974: 131). En redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1974 har utarbetats inom utrikesdepartementet i samråd med övriga berörda departement. Redogörelsen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag hemställer att regeringen till riksdagen överlämnar den inom utrikesdepartementet upprättade redogörelsen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1974.

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

*Bilaga***Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1974***I. Ministerkommittémöten***1. 54:e ministerkommittémötet**

Ministerkommitténs 54:e möte ägde rum i Strasbourg den 6 maj. Den svenska delegationen leddes av utrikesminister Sven Andersson och bestod i övrigt av Sveriges ständiga ombud hos Europarådet ambassadör Arne Fälthelm, kabinettssekreterare Sverker Åström, ambassadör Kaj Björk, kanslirådet Knut Thyberg och biträdande ombudet hos Europarådet, departementssekreterare Sven-Otto Allard.

Ordförande vid mötet var belgiske utrikesministern van Elslande.

På dagordningen stod den europeiska säkerhetskonferensen, förbindelserna mellan Europa och Förenta Staterna, tillämpningen av ministerkommitténs resolution (74) 4 om Europarådets framtida roll och utvecklingen av det europeiska samarbetet. I samband med den sistnämnda dagordningspunkten kommenterade ministerkommittén den kort före mötet inträffade regimförändringen i Portugal.

a) Europeiska säkerhetskonferensen (ESK)

Den europeiska säkerhetskonferensen blev föremål för inlägg av de flesta av ministrarna. Från svensk sida framhöll utrikesminister Andersson att konferensarbetet hade nått den viktiga punkt där delegaterna försökte finna kompromissformuleringar beträffande de principer för relationerna mellan deltagarstaterna, som skulle bli ett av resultaten av konferensen. Utrikesministern sade sig hysa goda förhoppningar om att arbetet skulle ge positiva resultat. Han underströk angelägenheten av framsteg i fråga om information och mänskliga kontakter, men tillfogade att man måste se realistiskt på vad som kunde uppnås. Man borde inte sätta upp för ambitiösa mål för konferensen, som speglade den aktuella politiska situationen i Europa. Denna skulle inte komma att radikalt förändras av någon tids internationella diskussioner. Samtidigt var man på svensk sida angelägen om att konferensen skulle ses i sitt historiska perspektiv. Den borde ses långsiktigt som ett led i en fortgående process som så småningom skulle skapa en fastare grund för bevarandet av freden i Europa och för framtida samarbete mellan Europas stater. Utrikesministern framhöll att man därför på svensk sida i positiv anda önskade överväga möjligheten av framtida möten med regelbundna intervaller.

b) Förbindelserna Europa—Förenta staterna

Överläggningarna rörande förbindelserna mellan Europa och Förenta staterna, vilka utgjorde en fortsättning på diskussionen vid 53:e minis-

termötet, kom till stor del att beröra förhållandet mellan EG-staterna och de utanför EG stående europarådsstaterna.

Den västtyske parlamentariske statssekreteraren Mörsch, som inledde meningsutbytet, framhöll bl. a. att de Nio inte ensamma förde en dialog med Förenta staterna. I själva verket deltog alla Europarådets stater i en sådan, i synnerhet inom ramen för ESK.

Den österrikiske utrikesministern Kirchschläger konstaterade att även de europarådsstater som inte tillhörde EG skulle bli lidande av ett bakslag i EG:s förhandlingar med Förenta staterna. Detta var en otillfredsställande situation. De Nio utgjorde inte ensamma hela Europa. Kirchschläger menade att det därför var nödvändigt att dessa andra europeiska länder på något sätt också deltog i förhandlingarna med Förenta staterna. Han ansåg att detta deltagande borde ske inom ramen för Europarådet, vilket enligt hans mening var den institution som var mest lämpad härför.

Den franske statssekreteraren de Lipkowski stödde Kirchschlägers åsikter och underströk den nära solidaritet som existerade mellan de Nio och övriga medlemmar av Europarådet. Brittiske utrikesministern Callaghan sade sig bl. a. välkomna att diskussionen utgjorde en påminnelse för de Nio om att det även fanns andra intressen än deras att ta hänsyn till. Europa omfattade mer än EG.

Diskussionen utmynnade i att ministerkommittén nådde enighet om att möjligheterna borde övervägas hur åtminstone ett kontinuerligt och ömsesidigt informationsutbyte mellan "de Nio" och "de Åtta" kunde säkras vad gällde relationerna med Förenta staterna.

c) Europarådets framtida roll

I samband med att ministrarna granskade förverkligandet av den resolution som antogs i januari rörande Europarådets framtida roll, beslöt de att upprätta ett Europarådets förbindelsekontor i Bryssel, vilket avses bidra till att underlätta kontakter och informationsutbyte med EG i syfte att stärka Europarådets relationer med Gemenskaperna.

d) Utvecklingen av det europeiska samarbetet

På förslag av norske utrikesministern Frydenlund kommenterade ministerkommittén bl. a. den kort före mötet inträffade regimförändringen i Portugal. Ministrarna uttryckte en förhoppning om att den politiska utvecklingen skulle leda till upprättande av demokrati i Portugal och till en fredlig lösning för territorierna i Afrika i överensstämmelse med principen om självbestämmanderätt. Ministerkommittén påminde om att medlemskap i Europarådet jämlikt artikel 3 i organisationens stadga är öppet för alla europeiska parlamentariska demokratier.

Ministrarna tog vidare del av redogörelser för verksamheten inom Europarådet, EG och EFTA.

2. 55:e ministerkommittémötet

Ministerkommitténs 55:e möte ägde rum i Paris den 28 november. Den svenska delegationen leddes av utrikesminister Sven Andersson och bestod i övrigt av Sveriges ständiga ombud hos Europarådet ambassadör Arne Fälthelm, ambassadör Kaj Björk, kanslirådet Knut Thyberg, biträ-

dande ombudet hos Europarådet, departementssekreterare Thomas Ganslandt, samt departementssekreterare Carl-Magnus Hyltenius.

Ordförande vid mötet var dels cypriotiske utrikesministern Christophides, dels danske utrikesministern Guldberg. På dagordningen stod Greklands återinträde i Europarådet, Cypern-frågan, den europeiska säkerhetskonferensen, förbindelserna mellan Europa och Förenta staterna, utvecklingen av det europeiska samarbetet samt Portugal.

a) Greklands återinträde i Europarådet

Grekland återintog sin plats i Europarådet genom att grekiske utrikesministern deponerade ett tillträdesinstrument sedan ministerkommittén antagit resolution (74) 34 om Greklands medlemskap i organisationen. Dagen innan hade rådgivande församlingen genom sitt permanenta utskott i ett särskilt yttrande positivt besvarat en förfrågan av ministerkommittén huruvida Grekland borde beviljas medlemskap. Genom Greklands återinträde ökade antalet medlemsstater i Europarådet till aderton.

b) Cypernfrågan

Meningsutbytet rörande Cypern-frågan utmynnade i att ministerkommittén i presskommunikén förklarade sig vara allvarligt bekymrad över situationen på Cypern och övertygad om att lösningen på problemet måste nås genom förhandlingar mellan de intresserade parterna och i synnerhet mellan de två berörda folkgrupperna. Ministerkommittén uttalade att FN:s generalförsamlings resolution 3212 den 1 november 1974 utgjorde ett konstruktivt bidrag till sådana förhandlingar. Slutligen förklarade sig ministerkommittén särskilt bekymrad över de humanitära aspekterna av problemet och riktade en appell om fortsatta hjälpsändningar för att lindra de båda folkgruppernas lidanden.

c) Europeiska säkerhetskonferensen (ESK)

ESK-diskussionen behandlade det aktuella läget i Genève-förhandlingarna. Ministerkommittén uttalade sig för ett avslutande av konferensen så tidigt som lät sig förenas med krav på reella framsteg i förhandlingarna. Vidare konstaterades att konferensen borde erbjuda en grundval för att utveckla praktiskt samarbete mellan Öst och Väst rörande alla Helsingfors-rekommendationerna.

d) Förbindelserna Europa—Förenta staterna

Ministerkommittén framhöll betydelsen av ömsesidigt förtroendefulla relationer med Förenta staterna parallellt med det europeiska samarbetets utveckling. Ministrarna hänvisade härvid särskilt till de allvarliga problemen i världsekonomin.

e) Utvecklingen av det europeiska samarbetet

Ministerkommittén tog del av redogörelser för verksamheten inom Europarådet, EG och EFTA.

f) Portugal

Ministerkommittén diskuterade relationerna mellan Portugal och Europarådet och uttryckte förhoppningen att demokratiseringsprocessen i Portugal skulle fortsätta på sådant sätt att landet i en nära framtid skulle kunna bli medlem av Europarådet. Ministrarna förklarade sig välkomna framställningar från de portugisiska myndigheterna om deltagande i Europarådets tekniska aktiviteter i avvaktan på att Portugal uppnår fullt medlemskap. I samband därmed instruerades generalsekretären att försäkra sig om att de portugisiska myndigheterna var fullt informerade om de möjligheter som står dem till buds inom Europarådet.

I sitt inlägg i diskussionen framhöll utrikesminister Andersson bl. a. att Sverige hyste en stark önskan att se Portugal bli medlem i Europarådet så snart landet blivit en parlamentarisk demokrati och i övrigt uppfyllde stadgans krav för medlemskap. Han framhöll att det var angeläget att utan dröjsmål lämna de demokratiska krafterna i Portugal allt stöd och att utreda möjligheterna att bistå landet i dess ansträngningar att undvika ekonomiska och sociala störningar som kunde hota dess nyvunna frihet. En passiv attityd i Västeuropa på det aktuella stadiet skulle enligt utrikesministerns mening medföra ett tungt ansvar om det demokratiska experimentet i Portugal misslyckades.

II. Expertkommittéer**1. Rättsfrågor****a) Konventioner**

Under 1974 öppnades endast en konvention för undertecknande, den *européiska konventionen om undantag från tillämpning av bestämmelser om preskription i fråga om brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser*.

Konventionen innehåller bestämmelser om förpliktelse för anslutna stater att vidta de lagstiftningsåtgärder som behövs för att deras nationella regler om preskription, både såvitt gäller möjligheten att väcka åtal och att verkställa utdömt straff, inte blir tillämpliga på vissa i konventionen närmare angivna brott, bl. a. sådana brott mot mänskligheten som avses i 1948 års FN-konvention om förebyggande och bestraffning av folkmord (genocide) och en del brott som särskilt anges i 1949 års Genève-konventioner till skydd för krigets offer.

Sverige har inte undertecknat konventionen.

b) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

I en resolution ((74) 3) om internationell terrorism konstaterar ministerkommittén, att den är övertygad om att utlämning är ett särskilt effektivt sätt att uppnå att den som har begått ett internationellt terroristdåd inte skall undgå straff. Medlemsstaternas regeringar rekommenderas därför att vid utlämningsframställningar i fråga om brott som avses i 1970 års Haag-konvention för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg och 1971 års Montreal-konvention för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet samt i fråga om brott mot

diplomater eller andra internationellt skyddade personer, tagande av gisslan eller andra terroristhandlingar ta hänsyn till dessa gärningars särskilt allvarliga art, när de tillämpar internationella överenskommelser om utlämning, särskilt den europeiska utlämningskonventionen, eller inhemsk rätt. Vidare rekommenderas regeringarna att, om begäran om utlämning avslås, alltid överlämna ärendet till den nationella myndighet som prövar frågan om åtal. Slutligen rekommenderas medlemsstater, som inte har jurisdiktion i sådana fall, att överväga möjligheterna att införa jurisdiktion.

c) Nionde europeiska justitieministermötet

Det nionde europeiska justitieministermötet ägde rum i Wien den 30 och 31 maj 1974. I mötet deltog företrädare för samtliga Europarådets medlemsstater utom Island och Malta samt Finland. Justitieministermötena är knutna till Europarådet bl. a. genom att Europarådets sekretariat utgör dessa mötenas sekretariat.

Bland de ämnen som diskuterades vid mötet kan nämnas frihetsberövande i brottmålsprocessen, hinder av ekonomiskt och annat slag för part att föra talan vid domstol i civilmål, samordning av åtgärder för att förebygga brott, juridiska problem som uppkommer vid transplantation av mänskliga organ samt ersättning till brottsoffer. Diskussionerna resulterade i att mötet antog resolutioner i de tre försträmnade ämnena. I resolutionerna rekommenderas Europarådets ministerkommitté att vidta vissa närmare angivna åtgärder.

Till grund för diskussionen rörande frihetsberövande i brottmålsprocessen låg en rapport som framlagts av den brittiska regeringen. Justitieministermötet rekommenderade Europarådets ministerkommitté att uppdra åt Europeiska kommittén för brottslighetsfrågor (ECCP) att fortsätta en redan påbörjad utredning av möjligheterna att minska användningen av frihetsberövande åtgärder i brottmålsprocessen och att förkorta den tid under vilken en misstänkt berövas sin frihet.

Frågan om hinder av ekonomiskt och annat slag för part att föra talan vid domstol i civilmål diskuterades mot bakgrund av rapporter som hade utarbetats av Italiens och Österrikes justitieministrar. Under diskussionerna berördes särskilt de svårigheter som de ekonomiskt svagare grupperna i samhället möter när det gäller att hävda sin rätt inför domstol. Justitieministermötet beslöt rekommendera Europarådets ministerkommitté att uppdra åt Europeiska kommittén för juridiskt samarbete (CCJ) att studera de hinder av ekonomiskt eller annat slag som föreligger för part att föra talan i civilmål vid domstol i hemlandet eller vid utländsk domstol.

Den kriminalpolitiska diskussionen ägde rum mot bakgrund av rapporter som hade utarbetats av den franske justitieministern och Europarådets generalsekreterare. Den franske justitieministern underströk behovet av en samordning av samhällets insatser för att förhindra brott. Från svensk sida redogjorde justitieminister Geijer för det svenska brottsförebyggande rådets organisation och uppgifter. Justitieministermötet beslöt rekommendera Europarådets ministerkommitté att ställa sig positiv till ett förslag från ECCP att anordna en konferens med deltagande av personer som i de olika medlemsstaterna är ansvariga för brottsförebyggande åtgärder och behandling av brottslingar. Vid denna

konferens skulle diskuteras vilka åtgärder som kan vidtas för att uppnå en ökad differentiering av behandlingsmetoderna med hänsyn till brottets art och brottslingens person. Vidare skulle frågan om lämpliga åtgärder för att förebygga brott tas upp till behandling.

De rättsliga problem som uppkommer vid transplantation av mänskliga organ hade behandlats i en rapport av Belgiens justitieminister. Justitieministermötet beslöt att rekommendera Europarådets ministerkommitté att, som ett första steg mot en harmonisering av lagstiftningen på detta område, tillsätta en ad hoc kommitté för diskussion av och utbyte av information rörande gällande och planerad lagstiftning i medlemsstaterna.

Frågan om ersättning till brottsoffer diskuterades mot bakgrund av rapporter som hade framlagts av den nederländske justitieministern och av den brittiska regeringen. Justitieministermötet beslöt rekommendera Europarådets ministerkommitté att uppdraga åt ECCP att anordna diskussioner och utbyte av information rörande bl. a. syftet med och skälen för inrättande av ett system för ersättning till brottsoffer, vilka slags skador som bör berättiga till ersättning och vem som bör ha rätt till ersättning.

d) Europeiska kommittén för juridiskt samarbete (CCJ)

Den europeiska kommittén för juridiskt samarbete höll under år 1974 två möten. Kommitténs 21:a möte ägde rum den 24—28 juni och det 22:a mötet den 2—6 december.

I syfte att uppnå ökad rättslikhet mellan Europarådets medlemsländer pågår utredningsarbete på en rad områden inom olika kommittéer under CCJ. Bland de ämnen som är under utredning bör främst nämnas produktansvar, vårdnad om barn, konsumentskydd, den enskildes skydd i administrativa förfaranden, privatlivets skydd vid automatisk databehandling av personinformation, avtalsviten samt frågor som har samband med förvärfv av medborgarskap i fråga om makar med olika nationalitet och deras barn. En kommitté, som behandlat utomäktenskapliga barns rättsliga ställning, framlade under 1974 förslag till en konvention i detta ämne. Förslaget, som godkändes av CCJ, har under 1975 godkänts av ministerkommittén. CCJ har vidare slutfört arbetet på en handledning rörande erkännande och verkställighet av utländska avgöranden på det civilrättsliga området.

Under år 1975 påbörjas studier angående den gifta kvinnans rättsliga ställning, hinder av ekonomiskt och annat slag för part att föra talan vid domstol i civilmål och samarbete mellan förvaltningsmyndigheter.

e) Europeiska kommittén för brottslighetsfrågor (ECCP)

ECCP höll under år 1974 sitt 23:e möte. Vid mötet, som hölls den 14—16 maj, behandlades bl. a. förslag till resolution om minimiregler för rättegång i den åtalades frånvaro och förslag till resolution angående den praktiska tillämpningen av den europeiska utlämningskonventionen. ECCP antog de föreslagna texterna, såvitt gäller det förstnämnda förslaget med vissa ändringar, och beslöt hänskjuta dem till ministerkommittén.

Bland de frågor som under år 1974 behandlades av ECCP:s underkommittéer märks påföljder för trafikbrott, straffprocessuella frihetsberövanden, försäljning och innehav av skjutvapen, undersökningar om återfallsbrottsligheten, avkriminalisering, behandling av intagna med långa frihetsstraff, andra alternativ till fängelse än villkorlig dom och liknande påföljder, straffrättens möjligheter att bidra till miljöskyddet samt ersättning till brottsoffer.

På ECCP:s arbetsprogram för 1975 står bl. a. ungdomsbrottslighet och sociala förändringar samt ekonomiska brott.

Vid en kriminologisk konferens den 25—28 november 1974 behandlades frågan om narkotikans betydelse för brottsligheten.

f) Expertkommittén för de mänskliga rättigheterna

Arbetet inom expertkommittén för de mänskliga rättigheterna bedrevs under år 1974, förutom i plenum, inom en underkommitté. Sverige var representerat i denna, vilken av plenum fått sig anförtrodd bl. a. massmediafrågor med anknytning till mänskliga rättigheter.

Under året slutförde expertkommittén arbetet med den av underkommittén förberedda frågan om en konvention angående utländska korrespondenter.

Vidare fortsatte expertkommittén, inom underkommittén, ett studium av förutsättningarna för en harmonisering av nationell massmedialagstiftning. I samband härmed anordnade underkommittén en rundabordskonferens om pressråd i Stockholm den 26—27 september 1974.

Expertkommittén behandlade vidare under 1974 förslag till ett nytt program för Europarådet på de mänskliga rättigheternas område.

Behandlingen av följande frågor, som tidigare uppförts på kommitténs dagordning, fortsattes under 1974;

(i) Fråga om skydd för privatlivets helgd med hänsyn till press och andra massmedia samt den tekniska utvecklingen.

(ii) Fråga om utvidgning av rätten till information genom ett tilläggsprotokoll till den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna eller på annat sätt.

(iii) Förberedande av ett fjärde kollokvium beträffande den europeiska konventionen för mänskliga rättigheter i Rom.

2. Utbildnings- och kulturfrågor

a) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

Ministerkommittén antog under året en resolution ((74) 10) om upprättande av nationella centra för information om ekvivalensfrågor. I Sverige kommer universitetskanslersämbetet att fullgöra de uppgifter som åligger ett sådant informationscentrum.

b) Ad hoc-konferens om utbildning av invandrare

Under tiden 5—8 november anordnades av Europarådet och den europeiska utbildningsministerkonferensen en konferens i Strasbourg om utbildning av invandrare. Tre huvudteman behandlades:

1. Invandrarens och hans familjs ställning vid ankomst till mottagarlandet

2. Utbildningsanordningar före och under mottagarlandets skolpliktsperiod

3. Möjlighet till yrkes- och teknisk utbildning samt till allmän utbildning för vuxna och ungdom.

Arbetet utmynnade i antagandet av rekommendationer till medlemsländerna av i korthet följande innehåll:

- Språkinläring: invandrabarn bör ha en god kännedom om sitt hemspråk och sin hemkultur som grund för sin utveckling och för inläring av andra språk. Samtidigt bör intensiv undervisning ges i mottagarlandets språk och kultur för att underlätta anpassning till skolsystem eller arbete och samhälle.
- Social och utbildningsmässig jämlikhet mellan invandrare och nationell befolkning eftersträvas.
- Invandrare bör informeras om levnadsvillkoren i mottagarlandet före sin avresa, vid ankomsten till och under vistelsen i mottagarlandet.
- Bättre samordning nationellt och närmare samarbete mellan mottagar- och sändarländer.
- Ömsesidigt godkännande av skolcertifikat (betyg).
- Förbättrad utbildning av lärare i invandrarundervisning.

Utbildningsdepartementet, arbetsmarknadsdepartementet och skolöverstyrelsen var företrädare i den svenska delegationen.

Konferensens rekommendationer behandlades vid den nionde europeiska utbildningsministerkonferensen, som ägde rum i Stockholm den 10—12 juni 1975, med återkommande utbildning som huvudtema.

c) Europeiska ungdomsfonden

Genom försening av fondens start uppkom för 1973 ett överskott på 2 milj. FF som lagts till 1974 års resurser. Under 1974 bidrog fonden med nära 4 milj. FF till 102 aktiviteter i ungdomsorganisationers regi.

d) Kulturstyrelsen

Kulturstyrelsen (Council for Cultural Co-operation) har under året sammanträtt två gånger i Strasbourg för programplanering och antagande av budget.

Av de permanenta underkommittéerna har kommittéerna för allmänna skolfrågor samt för vuxenutbildning och kulturell utveckling sammanträtt vardera en gång, medan den tredje, för högre utbildning och forskning, sammanträtt två gånger. Ad hoc-kommittéerna för pedagogisk forskning och pedagogisk information och dokumentation har mötts vardera en gång.

Följande frågor har behandlats.

(i) Koncentration av verksamheten

De strävanden efter en ökad koncentration av programverksamheten som inleddes under 1972 fortsatte under 1974. Av de sju s. k. intensivprojekten (fortlöpande utbildning; system för pedagogisk dokumentation

(EUDISED)*; förskola; yrkes- och teknisk utbildning; ekvivalensfrågor; läroplansutveckling och vuxenutbildning) har förskoleprojektet försenats och skall påbörjas under 1975. Två nya intensivprojekt inom kulturområdet avsågs inledas under 1975, nämligen främjande av fri skapande verksamhet och stöd till konstnärligt skapande.

(ii) *Allmänna skolfrågor*

Kommittén för allmänna skolfrågor anordnade under året två symposier om läroplansreformer, ett i Storbritannien ("Tvärvetenskaplig undervisning i vetenskapliga ämnen på mellanskolenivå") och ett i Luxemburg ("Introduktion av nya kunskapselement i läroplanen för 16—19-åringar").

Arbetet inom intensivprojektet teknisk utbildning och yrkesutbildning har koncentrerats till denna utbildnings roll i utbildningssystemet i stort. Syftet är att införa teknisk utbildning som en integrerad del i mellansko-leutbildningen.

Arbetet med lärarfrågor inom invandrarundervisning fortsatte under 1974. Frågorna om språkundervisning avsågs återupptagas under 1975.

(iii) *Högre utbildning och forskning*

Sverige är ett av de 13 medlemsländer som deltar i specialprojektet "Mobility of Post-Graduate Students and of Staff in Higher Education and Research". Projektet har det dubbla syftet att förbättra informationen om rörlighet och föreslå åtgärder för att avlägsna hinder för rörligheten. Det kommer att pågå till början av 1976.

Arbetsgruppen för intensivprojektet "ekvivalens av kvalifikationer" möttes två gånger för att behandla frågan om upprättande av nationella informationscentra i ekvivalensfrågor (se 2 a).

En arbetsgrupp föreslog riktlinjer för tolkning av den gällande konventionen om ekvivalens av diplom för tillträde till universitet. Riktlinjerna godtog av kommittén för högre utbildning och forskning.

Under kommittén anordnades i Storbritannien ett symposium om reformering och planering av högre utbildning. Bland frågor som diskuterades återfanns nuvarande och framtida trender i studentantal, fördelning av antalet studenter på olika typer av studier, nya undervisningsteknologier och andra medel att förbättra effektiviteten i högre utbildning med begränsade resurser.

Sverige deltar tillsammans med sex andra medlemsländer i ett stipendieprogram. Av åttio erbjudna stipendier stod Sverige för tio.

(iv) *Kultur*

Arbetet med en handbok om principer för insamlande och presentation av kulturstatistik pågick under 1974. Handboken beräknas utkomma 1975 liksom även en handbok med förslag till metoder att presentera finansiella data på kulturområdet.

De fjorton europeiska städer (bland dem Örebro) som sedan 1970 deltagit i en experimentell studie avseende den kulturella utvecklingen i dessa städer avgav under 1974 var sin preliminära rapport om utvecklingen av respektive bidrag till projektet. Projektledarna från dessa stä-

* European Documentation and Information System for Education

der möttes för utarbetande av ett utkast till slutrapport att publiceras 1976.

Ett symposium rörande status och utbildning av kulturförmedlare hölls i Bryssel, varvid vissa rekommendationer antogs.

För att jämföra och utvärdera olika försök till decentralisering i beslutsfattandet inom kulturområdet beställdes och utgavs en rapport avseende tre länders erfarenheter, bland dem Sverige.

Förberedelsearbetet för kulturministerkonferensen i Oslo 1976 påbörjades.

(v) *Vuxenutbildning*

Arbetet under 1974 ägnades huvudsakligen förberedandet av ett kollokvium 1975 om integrering av vuxenutbildning i ett system för fortlöpande utbildning ("permanent education") samt utbildning och fortsättningskurser för lärare i vuxenutbildningen.

En preliminär rapport har utarbetats rörande lagstiftningen vad gäller vuxenutbildning i tio medlemsländer.

(vi) *Sport*

Arbetet koncentrerades till förberedandet av sportministerkonferensen i Bryssel i mars 1975, vid vilken ett av huvudämnena rörde ett "European Charter for Sport for All".

(vii) *Ungdom*

Ungdomsaktiviteten har under senare år huvudsakligen knutits till europeiska ungdomscentret och europeiska ungdomsfonden, vilka båda är fristående i förhållande till kulturstyrelsen.

På förslag av kommittén för kulturell utveckling, som behandlar ungdomsfrågorna, beslutade kulturstyrelsen att 1975 överväga att ta upp ett nytt program på ungdomsområdet, avsett att komplettera arbetet i ungdomscentret och fonden.

(viii) *Pedagogisk forskning och information*

Under 1974 lade kommittén för pedagogisk forskning grunden för ett nytt arbetsprogram, baserat på två huvudelement — en fortsättning av systemet att framställa "European Trend Reports" och avhållande av en serie "Contact Workshops" i valda ämnen. Två sådana "workshops" har hållits på försök, ett avseende evalueering av förskoleexperiment och ett rörande kompensatorisk utbildning för sociokulturellt handikappade.

Under 1974 publicerades en flerspråkig EUDISED-Thesaurus som indexerar nyckeltermerna inom utbildningsområdet med angivande av ekvivalenta termer på engelska, tyska och franska, vilket förbättrar möjligheterna att erhålla information ur databanker. EUDISED-projektet har nu genomgått det förberedande stadiet och beräknas bli operationellt under 1975—76.

(ix) *Kommittén för byggnadsminnesvård*

Arbetet på det av byggnadsminnesvårdskommittén initierade Byggnadsvårdsåret 1975 fortsatte planmässigt. Förslag till en europeisk "charter" och en rekommendation till regeringarna rörande byggnadsvårdsfrågor utarbetades. Det planerade programmet kring de nationella för-

söksprojekten innefattande bl. a. dokumentation, studieresor och symposier fullföljdes.

Den svenska nationalkommittén för Byggnadsvårdsåret godkände i december ett program för verksamheten i Sverige under 1975.

3. Sociala frågor

a) Konventioner

Under 1974 öppnades den europeiska konventionen för socialt skydd av jordbrukare för undertecknande.

b) Sociala kommittén

Under år 1974 höll sociala kommittén två sammanträden, ett i maj och ett i oktober.

(i) Kommittén antog ett förslag till resolution rörande nomadernas sociala situation i Europa, vilket överlämnades till ministerkommittén för godkännande.

(ii) Med anledning av att en inom sociala kommittén tillsatt expertgrupp rörande planering och organisation av social välfärd hade utarbetat dels en allmän rapport i ämnet, dels tre särskilda rapporter, som behandlade respektive bostadsfrågan, handikappades problem och åldringsfrågor, hade kommittén att ta ställning till vilka åtgärder som borde vidtagas med anledning av rapporterna.

Det beslut som fattades innebar att kommittén

1) betonade att det för en effektiv socialpolitik krävdes ingående kännedom om metoderna för analys av social välfärd;

2) erkände sociala indikatorers värde för socialpolitik och social planering;

3) bemyndigade europarådssekretariatet att på framställning tillställa vederbörande nationella myndigheter ovannämnda rapporter, vilka därjämte skulle tillställas europeiska statistikerkonferensen;

4) uppdrog åt sekretariatet att utarbeta ett dokument om OECD:s arbete rörande sociala indikatorer, vilket även skulle innehålla förslag rörande de praktiska åtgärder Europarådet skulle kunna vidtaga.

(iii) Vad gäller Europarådets granskning av ILO-konventioner behandlade kommittén dels frågan om en revision av arbetsformerna här för, dels val av konvention för den följande genomgången.

Kommittén kunde inte komma fram till något slutligt beslut om de framtida arbetsformerna utan beslöt att fortsätta diskussionen härom vid ett senare tillfälle.

Beträffande val av konvention för granskning vid kommitténs 40:e möte beslöt kommittén att studera ILO-konventionen (nr 103) 1952 om skydd vid havandeskap och barnsbörd.

(iv) Kommittén antog vidare dels en resolution rörande lättnader för svårt handikappade i rådets medlemsstater, dels en resolution om införande av ett särskilt kort för svårt handikappade. Beträffande den förra framhölls från svensk sida att resolutionen inte stod i överensstämmelse med de principer som tillämpas i Sverige, där man strävar efter en lösning av de handikappades problem efter andra linjer än de i resolutionen skisserade. Den senare resolutionen antogs av vissa till det s. k. partiella avtalet anslutna staterna, nämligen Belgien, Frankrike, Italien och

Västtyskland. Andra intresserade stater inbjöds att ansluta sig till resolutionen.

(v) Vid sin behandling av Europarådets sociala stipendier beslöt kommittén dels föreslå att 1976 års stipendieprogram för samordnande forskning skulle innefatta en studie rörande organisation av ferievistelse för barn och familjer samt semesterhem för mödrar, dels uppdra åt sekretariatet att undersöka i vad mån 1977 års forskningsprogram skulle kunna ägnas åt studier av social återanpassning av före detta fångar.

c) Expertkommittén för social trygghet

En av kommitténs huvuduppgifter är att verka för harmonisering av socialförsäkringssystemen i medlemsländerna. På detta område slutfördes under året en studie över utformningen av socialförsäkring för hemarbetande med sikte på en rekommendation till medlemsländerna. Vidare behandlades ett förslag till rekommendation i fråga om flexibilitet beträffande ålderspensionering. Ett annat pågående arbetsprojekt avser att belysa återverkningsarna på socialförsäkringens ekonomi av de förekommande pensionsålderssänkningarna i olika länder i kombination med den stigande medellivslängden hos befolkningen.

I likhet med tidigare år deltog kommittén i den årliga granskningen av rapporter rörande tillämpningen av den europeiska socialförsäkringsbalken.

4. Hälsovårdsfrågor

a) Överenskommelser

Under 1974 öppnades överenskommelsen om utbyte av reagens för immunologisk vävnadstypning för undertecknande.

b) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

Fyra resolutioner antogs av ministerkommittén, nämligen (74) 5 om kampanj mot sexuellt överförda sjukdomar, (74) 6 om åtgärder för att förbättra mun- och tandhygien, (74) 29 om hälsoundersökningar som preventiv medicinsk åtgärd samt (74) 30 om hälso- och socialvård för äldre som bor i eget hem.

c) Europeiska hälsovårdskommittén

Under år 1974 höll hälsovårdskommittén två sammanträden, ett i juni och ett i november.

(i) Underkommittén för blodtransfusionsfrågor och dess undergrupper fortsatte sitt arbete under arbetsåret. Hälsovårdskommittén beslöt bland annat att rekommendera fortsatt ekonomiskt stöd till den europeiska banken för fruset blod från sällsynta blodgrupper samt till det holländska institutet för allmän hälsovård för utarbetande av vissa standarder för helblod.

Kommittén underströk vikten av fortsatt forskning rörande risker i samband med användandet av aggregat av plasma vid blodtransfusioner.

Vidare förordades att kurser i blodtransfusion på hög nivå skulle fortsätta, medan man däremot borde undersöka om det fanns något fortsatt behov av kurser på medelnivå.

(ii) Hälsovårdskommittén diskuterade utvecklingen av det medicinska

stipendieprogrammet och underströk dess betydelse för utnyttjandet av erfarenheter inom Europa.

Som ämne för 1975 års "Coordinated Research Programme" beslöt kommittén upptaga "Perinatal sjuklighet och dödlighet i Europarådets medlemsländer och Finland".

(iii) Kommittén slutbehandlade en rapport av en arbetsgrupp som studerat förebyggande vård och beslöt att med smärre justeringar överlämna ett resolutionsförslag i ämnet till ministerkommittén. I detta sammanhang framhölls vikten av fortsatt kritisk värdering av allmänna hälsoundersökningar, innan slutlig ställning kunde tagas till deras värde inom den förebyggande vården.

(iv) Kommittén behandlade en rapport med förslag till vissa rekommendationer från en arbetsgrupp om hälso- och sjukvård för gamla, som bor i eget hem. Rekommendationerna skulle överlämnas till ministerkommittén för ställningstagande.

(v) Instruktioner utarbetades för en arbetsgrupp som har till uppgift att undersöka rollfördelningen inom de olika paramedicinska personalgrupperna.

(vi) Ett detaljerat arbetsprogram utformades för ytterligare en arbetsgrupp, som tillsatts för att studera allmänläkarens utbildning och allmänna roll.

(vii) Kommittén beslöt tillstyrka två av rådgivande församlingen föreslagna rekommendationer, nämligen dels nr 705 (1973) om konsumentskydd och dels nr 716 (1973) rörande åtgärder för att minska konsumtionen av alkohol och tobak.

(viii) En rapport med förslag till rekommendation om överförbrukning av läkemedel diskuterades ingående. Då enighet inte kunde nå om de föreslagna rekommendationerna beslöts att rapporten skulle publiceras med påpekande av detta förhållande.

(ix) Kommittén behandlade vidare en undersökning om medicinska orsaker till trafikolycksfall.

(x) Såsom ämnen för fortsatt behandling inom kommittén föreslogs:

a) Värdering av nya behandlingsmetoder i fråga om alkoholism.

b) Psykologens roll i den allmänna hälso- och sjukvården som medlem av det medicinska teamet, särskilt i frågor rörande familjens hälsa.

Slutligen rekommenderade kommittén att följande arbetsområden skulle bli föremål för ytterligare studier:

1) Orsakerna till att existerande familjeplaneringsprogram inom Europarådets stater icke alltid slagit väl ut.

2) Läkarens inställning vid behandling av patienter i livets slutskede.

3) Anledningen till att kampanjer rörande hälsovårdsupplysning misslyckats samt hur sådana kampanjer skall kunna genomföras med en begränsad budget.

4) Sambandet mellan omgivningsfaktorer och senilitetens patologi.

5) Värdering av det medicinska stipendieprogrammet.

6) Modern drift av hälso- och sjukvårdsinstitutioner.

5. Arbetsmarknadsfrågor

a) Förslag till konvention om migrerande arbetare

Ministerkommittén fortsatte på ställföreträdarnivå att behandla ett utkast till konvention för att reglera migrerande arbetares förhållanden.

Trots vissa framsteg har det sedan år 1971 pågående arbetet härmed ännu inte kunnat avslutas.

b) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

Två resolutioner rörande migration och arbetsmarknad antogs av ministerkommittén, nämligen (74) 14 om migrerande arbetares och deras familjers situation i Europa och (74) 15 om likabehandling av nationell och utländsk arbetskraft vad avser arbets- och lönevillkor, avskedande samt geografisk och yrkesmässig rörlighet. I den förra rekommenderas medlemsstaternas regeringar bl. a. att vidta åtgärder för att förhindra illegal invandring och illegalt utnyttjande av utländsk arbetskraft, särskilt genom att vidta kännbara straffsanktioner mot dem som gör sig skyldiga till sådant missbruk. I den senare rekommenderas bl.a. att åtgärder vidtas för att upplysa och skydda migrerande arbetare som kan tänkas rekryteras av företag som hyr ut arbetskraft.

c) Sociala kommittén

Sociala kommittén godkände ett utkast till resolution angående arbetslöshet bland ungdom för vidarebefordran till ministerkommittén. Frågan om den fortsatta behandlingen av en resolution om ungdomen och arbetslivet, antagen av den europeiska arbetsministerkonferensen år 1972, uppsköts till 1975.

Rådgivande församlingens resolution 564 (1974) om arbetstagarnas deltagande i beslutsprocessen inom företaget samt resolution 565 (1974) och rekommendation 730 (1974) om humanisering av arbetsförhållandena i det industriella samhället hade av ministerkommittén överlämnats till sociala kommittén för yttrande. Den förra resolutionen ansågs inte påkalla någon åtgärd från kommitténs sida, eftersom flera internationella organisationer redan var engagerade i utredningar på området. Beträffande den senare resolutionen beslöt sociala kommittén att föreslå ministerkommittén att den skulle bringa resolutionen till regeringarnas kännedom men också fästa församlingens uppmärksamhet på de åtgärder som redan vidtagits enligt resolutionens riktlinjer.

d) Ad hoc-konferens om utbildning av invandrare

Under tiden den 5—8 november anordnades i Strasbourg en konferens om utbildning av invandrare. Också andra aspekter på migration än de utbildningsmässiga diskuterades och ett antal rekommendationer i invandrapolitiska frågor antogs (jmf 2 b).

6. Miljö- och naturvårdsfrågor samt djurskydd

a) Naturvårdskommittén

Naturvårdskommittén omorganiserades under 1974 och följande underkommittéer upprättades; a) underkommittén för naturskydd, b) underkommittén för planering och skötsel av naturområden samt c) underkommittén för informationsfrågor.

Luftvårdskommittén upphörde genom att kommitténs arbetsuppgifter överfördes till naturvårdskommittén.

På naturvårdskommitténs årliga session i november, kommitténs 13:e session, behandlades bl. a. frågor rörande

- hotade områden i Alperna
- European Diploma
- kurser i tillämpad ekologi

b) Informationscentralen för naturvårdsfrågor

Informationsverksamheten bedrevs i sedvanliga former medan diskussionen om en omorganisering av centralens verksamhet fortsatte.

c) Förberedande kommittén för den andra miljöministerkonferensen

Förberedelsearbetet för den andra miljöministerkonferensen, som skall äga rum i Bryssel 1976, påbörjades under året.

d) Expertkommittén för djurskydd

Kommittén hade två sammanträden, ett i januari och ett i oktober, varvid arbetet med ett utkast till konvention för skydd av djur inom animalieproduktion för kommitténs del slutfördes. Kommittén framlade även förslag om att en konvention rörande slaktmetoder för husdjur och en konvention beträffande användning av levande djur i experimentellt syfte utarbetas.

7. Kommun-, region- och planfrågor

a) Kommittén för samarbete i kommunala och regionala frågor

Kommittén handlägger frågor som rör lokala och regionala organ och andra frågor med anknytning till regionalpolitik, särskilt med avseende på relationerna mellan statliga och kommunala organ.

Kommittén bistår ministerkommittén och Europarådets övriga organ i frågor av lokalt och regionalt intresse. Dessutom fungerar kommittén som ett samarbetsorgan mellan medlemsländernas regeringar för utbyte av information och erfarenheter kring den lokala självstyrelsen.

Kommittén har tre arbetsgrupper, en för frågor rörande den lokala och regionala strukturen, en för kommunernas ekonomi samt en för frågor om glesbygdskommunernas ekonomiska och sociala utveckling. Sverige var under 1974 representerat i både kommittén och de tre arbetsgrupperna.

Arbetsgruppen för frågor rörande den regionala och kommunala strukturen sammanträdde i Strasbourg den 27—29 maj 1974.

Arbetsgruppen för kommunernas ekonomi sammanträdde i Strasbourg den 9—11 september 1974.

Arbetsgruppen för frågor om glesbygdskommunernas ekonomiska och sociala utveckling sammanträdde i Strasbourg den 11—12 september 1974.

Kommittén höll sitt åttonde plenarmöte i Strasbourg den 21—25 oktober 1974. Vid mötet diskuterades jämförande studier rörande förändringar i kommunindelning och samarbete mellan kommuner samt kommunal demokrati. Dessutom behandlades bl. a. informationsfrågor, regionala obalansproblem, kommunalekonomiska frågor, gränskommunala frågor och användning av datorer i kommunerna. Sverige svarar för utformandet av en rapport i anslutning till en enkät som Europarådet gör rörande den kommunala demokratin.

b) Kommittén för förberedande av ministerkonferenser angående regional planering

Förberedelsearbetet för den tredje planministerkonferensen, som skall äga rum i Italien år 1976, inleddes under året.

8. Europarådets budget

Europarådets budget för år 1974 uppgick till cirka 96 760 000 FF, varav det svenska bidraget utgjorde cirka 4 500 000 FF.

I november 1974 fastställdes budgeten för 1975 till 111 040 000 FF och Sveriges bidrag till 4 585 585 FF.